

İNSAN HÜQUQLARININ REKLAMI

Gəlin dünyaya insan hüquqları barəsində danışaq!

Mövzular	İstənilən mövzuya uyğunlaşdırılmış insan hüquqları, kütləvi informasiya vasitələri və internet
Çətinlik dərəcəsi	3-cü səviyyə
Yaş	10 - 14 yaş
İştirakçı sayı	4 - 24 uşaq
Müddəti	120 - 180 dəqiqə
Oyun tipi	Əhvalatların nəql edilməsi, rəsm, yazılı ifadə
İcmal	Şagirdlər uşaq hüquqları haqqında televiziya reklamı yaradırlar
Məsələlər	<ul style="list-style-type: none">- Kütləvi informasiya vasitələri və reklam barədə tənqidi təfəkkürü inkişaf etdirmək;- Yaradıcılıq və ünsiyyət bacarıqları formalaşdırmaq;- Uşaq hüquqlarının lobbisini təşkil etmək haqqında düşünmək;- İnsan hüquqları anlayışını dərinləşdirmək.
Hazırlıq	İmkan dairəsində, reklam çəkmək üçün video aparaturadan istifadə etmək.
Vəsaitlər	<ul style="list-style-type: none">- Kağız və bədii vəsaitlər

Təlimat

1. Uşaqları 3-4 nəfərlik qruplara bölün. Onlara izah edin ki, uşaq hüquqlarını reklam etmək tapşırığı alınmışdır, televiziya üçün 1-3 dəqiqəlik reklam hazırlamaladırlar. Reklamın məqsədi insanlara uşaq hüquqlarını yaxşı anlamaqda kömək etməkdir.

2. Diqqətlərini cəlb edən istənilən bir televiziya reklamını təsvir etməyi uşaqlardan xahiş edin. "Beyin həmləsi" texnikasının köməyi ilə yaxşı reklamın xüsusiyyətlərini qeyd edin (məsələn, təsirli ifadələr, səs effektləri, yumor, ciddi ismarış).

3. İştirakçılarla reklamın kim üçün nəzərdə tutulduğunu müzakirə edin. Uşaqlar, valideynlər, müəllimlər, ictimaiyyət və yaxud onların hamısı üçün vacib olmasını qeyd edin. "Reklamı bu auditoriya üçün necə cəlbedici etmək olar?" sualını müzakirə edin.

4. İzah edin ki, hər bir qrup reklam etmək istədiyi hüququ və müraciət edilən auditoriyayı seçməlidir. Onlardan hansı hüquqi qaydanın hansı auditoriya üçün lazım

olduğunu müəyyən etməyi xahiş edin. Hər qrupdan 1 nəfəri cəlb edərək, seçdikləri hüquq və auditoriya haqqında məlumat verməyi xahiş edin.

5. Qruplar hüququ seçdikdən sonra onu necə reklam edəcəklərini düşünməlidirlər. Bu hüququn təqdimatı onları düşündürməlidir (məsələn, səhnə qurmaq, mahnı oxumaq, cizgi filmi üçün səhnələr tərtib etmək və s.). Videofilmin televiziya üçün nəzərdə tutulduğu şagirdlərə xatırladılmalıdır. Bu səbəbdən videofilm maraqlı və cəlbedici olmalıdır. Reklam yalnız “danışan başlar”dan ibarət olmalı deyil. Videogörüntü çox mürəkkəb olmamalıdır, axı 3 dəqiqəyə sığışmaq lazımdır.

6. İş prosesini izləmək üçün bir qrupdan digər qrupa keçin. İş bitirdikdən sonra reklama ad qoymağı və praktik işə başlamağı qruplardan xahiş edin.

7. Bütün kiçik qruplar öz reklamlarını hazırladıqdan sonra onların hamısını bir yere yığıb müzakirə etmək lazımdır. Müzakirə zamanı uşaqlar öz ideyalarını bölüşür, digərlərinin qeydlərini dinləyirlər. Hər qrupdan seçdikləri hüququ, auditoriyayı və ideyaları təsvir etməyi xahiş edin. Əgər hazırdırlarsa, reklamı nümayiş etdirə bilərlər. Hər bir təsvirdən və ya ifadan sonra digərlərindən xahiş edin ki, bu suallar əsasında öz konstruktiv təklif və tənqidlərini bildirsinlər:

- a. Bu ideya seçilmiş auditoriya üçün cəlbedicidirmi?
- b. Hüququn məzmunu aydın şəkildə çatdırılıbmı?
- c. Bu ideyalarda sizin xoşunuza gələn nədir?
- d. Onlarda nəyi isə təkmilləşdirmək olarmı?

8. Reklamı bitirmək və təcrübədən keçirmək üçün qruplara vaxt verin.

9. Hər bir qrupdan reklamlarını və bununla bağlı planlarını təqdim etməsini xahiş edin.

Təhlil və qiymətləndirmə

1. Təhlil üçün aşağıdakı sualları təklif edin:

- a. Bu oyunda ən mürəkkəb olan nə idi? Ən maraqlı olan nə idi?
- b. Reklam yaratma prosesi haqqında nə öyrəndiniz?
- c. Sözlərlə deyil, obrazlarla düşünmək çətindirmi?
- d. Müəyyən tamaşaçıları cəlb etmək yollarını təsəvvür etmək sizə çətin gəlirdimi?
- e. Həmişəmi reklam pozitivdir? Niyə “hə” və ya niyə “yox”?
- f. Başqalarının rəsmlərindən siz nə öyrəndiniz?
- g. Bu oyun sizin televiziyanı seyr etməyinizə təsir edəcəkmi?

2. Bu oyunu insan hüquqları ilə əlaqələndirin.

- a. Niyə sizin qrup məhz bu hüququ seçdi?
- b. Niyə siz məhz bu auditoriyayı seçdiniz?
- c. Sizcə, sizin reklamınız hansı reaksiyaya səbəb olacaq?
- d. İnsan hüquqlarının lobbi edilməsində televiziya reklamı səmərəlidirmi? Niyə “hə” və ya “yox”?
- e. Reklamınız sizin seçdiyiniz hüquqdan başqa digər hüquqlara da işarə edirmi?
- f. Hər hansı bir hüquq müstəqil mövcud ola bilərmi, yoxsa o, həmişə digər hüquqlarla bağlıdır?
- g. Reklam və ya səhnələşdirmək mümkün olmayan hüquqa nümunə gətirin.
- h. Sizin qəhrəmanlarınız mövcud stereotipləri əks etdirirmi? Əgər elədirsə, onun neqativ nəticələri ola bilərmi? Niyə “hə” və ya niyə “yox”?
- x. İnsanların öz hüquqlarını bilməsi niyə belə vacibdir?
- i. Uşaq hüquqlarını öyrənmək kimlər üçün zəruridir?

Davamı üçün təkliflər

1. Uşaqlara izah edin ki, bir çox reklam kampaniyaları televiziya reklamlarını jurnallarda, qəzetlərdə verilən məlumatlarla, köşk, avtobus və digər ictimai yerlərdə olan posterlərlə əlaqələndirirlər. Uşaqlardan xahiş edin ki, onları cəlb edən reklamları öz yaşadıkları rayonların ərazilərində axtarsınlar və müzakirə etsinlər: Bu reklamları cəlbedici edən nədir? Sonra uşaqlardan xahiş edin ki, ikiölçülü qrafik hüquq reklamı fikirləşsinlər. Əgər imkan varsa, bu qrafik reklamı həm də kompüterdə yaratmaq olar. Bu reklamların sergisini uşaq mərkəzlərində və ya məktəblərdə təşkil etmək olar.

2. Diqqət edin ki, bir çox reklam kampaniyalarında tanınmış insanlar iştirak edir. Uşaqlardan xahiş edin, onlara məlum olan bir neçə misal gətirsinlər. Onlar öz reklamlarına kimi dəvət etmək istəyərdi? Kim bu reklamda iştirak edə bilərdi? Niyə bu şəxs onların seçdiyi hüququn reklamı və ya auditoriya üçün uyğundur?

3. Uşaqlarla müzakirə edin: Əgər onlar insan hüquqları barədə videofilmi daha uzun çəksə idi, nə baş verərdi?

- a. Bu videofilm reklamdan nə ilə fərqlənərdi?
- b. Hekayənin hansı aspektləri daha vacib olardı (məsələn, yaxşı sujet; maliyyə aspekti; insan hüquqları haqqında ismarışın məğzi)?
- c. Bu uzun filmdə hansı amil daha vacib olardı (məsələn, uşaqların əvəzinə səriştəli aktyorların iştirakı, çox sayda rekvizit və kostyumlar, təhlükəli səhnələr)?

İdeyalar

• Əgər mümkündürsə, bu reklamı videoya çəkin. Yerli televiziya studiyalarında və ya kino məktəblərində sizə işıqlandırma, səs və s. üzrə texniki yardımı edə bilərlər. Hətta pis videofilmi çəkərkən də bir çox məqamları öyrənmək olar.

• Əgər video düzəltmək imkanı yoxdursa, siz özünüzü çəkilişdə hesab edərək müxtəlif səhnələr qura bilərsiniz.

• Uşaqlardan televiziya da gördükləri reklamı qiymətləndirməyi xahiş edin.

- O niyə televiziya da yerləşdirilib?
- Hansı tamaşaçı üçün nəzərdə tutulub?
- Reklam ismarışının məğzi nədən ibarətdir?
- Tamaşaçı tərəfdən gözlənilən reaksiya necədir?

Aparıcılara məsləhət

- Bu, uşaqlarda yeni bacarıqları oyada bilən mürəkkəb oyundur (məsələn, dialoqların və ya mahnıların yazılışı, illustrasiyalı senarilərin yazılışı). Aparıcı uşaqların işinin gedişatını diqqətlə izləməli, onlara düzgün istiqamət verməlidir.

- Bəzi qruplar digərlərindən daha tez irəliləyəcəklər. Əgər qrup bir tapşırığı bitiribsə, ona fərdi instruksiya verərək növbəti mərhələni yerinə yetirməsini xahiş etmək lazımdır. Məşqlər və habelə qeydlər əsasında düzəlişlərin aparılması üçün qruplara çox vaxt ayırın.

- Bu oyunu reklam və onun məqsədlərinin təhlili əsasında tənqidi təfəkkürün inkişafı üçün istifadə edin.

- Bu oyundan konstruktiv tənqid təcrübəsi üçün istifadə edin.

Adaptasiya

Bu oyun əsasən insan hüquqları və eləcə də Uşaq Hüquqları Konvensiyası ilə tanışlıq tələb edir. Uşaqların bu haqda nə bildiklərini müəyyən etmək üçün siz insan hüquqları mövzusunun "beyin həmləsi" ilə başlaya bilərsiniz. Əgər onlara daha çox bilik lazımdırsa, digər bir oyun (məsələn, "Stolüstü oyunlar" və ya "Mənim hüquqlar kainatım") ilə başlaya bilərsiniz. Uşaq Hüquqları Konvensiyası ilə onları tanış etmək üçün hər bir uşağa Konvensiyadan bir maddənin mətnini verin və onu illüstrasiya etməyi xahiş edin. Daha sonra uşaqlara tapşırın ki, maddəni səsləndirsinlər və illüstrasiyanı izah etsinlər.